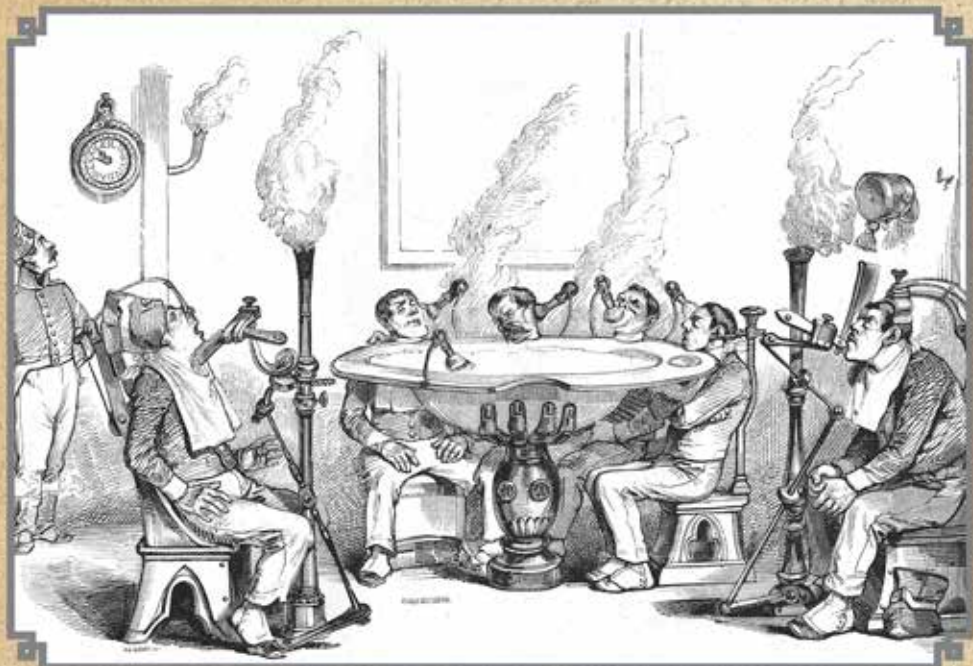

En ångdriven rakapparat

Återutgivning av text från 1880

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

En galen
ångdriven rakapparat.
Återutgivning av text från 1880

av — o —

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-625-9

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du en inblick i vad som var en ironisk humor i slutet av 1800-talet.

Texten och illustrationen driver med den tidens fascination för maskiner och hur man trodde att ångdrivna uppfinningar kunde användas till nästan allt.

Den här teckningen föreställer en fiktiv ångdriven rakapparat som teoretiskt sett kunde raka sex personer samtidigt.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1880 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "En af ångans triumfer".

Texten publicerades anonymt under signaturen "— o —". Illustrationen är gjord av J. J. Grandville (1803-1847).

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

En galen ångdriven rakapparat

Den här texten publicerades ursprungligen år 1880 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "En af ångans triumfer". Texten publicerades anonymt under signaturen "— o —". Illustrationen är gjord av J. J. Grandville (1803-1847).

Vi hafva i det föregående (senast i förra årgångens Junihäfte, sid. 182) för våra läsare framställt ett och annat af Grandville, den snillrike franske tecknare, som med ritstiftet sökte för sitt folk blifva, hvad fabeldiktaren Lafontaine varit genom pennan; den bild från hans hand, vi å nästa sida meddela, visar hans förmåga i verksamhet från en annan sida, men i samma riktning: Grandville tillhör ej de karrikatur-makare, som blott söka roa åskådaren; han vill något mer, han vill tvinga denne till eftertanke. Är detta syfte inom den bildande konsten befogadt, och i sådant fall, hvar ligga dess gränser? Den frågan hör ej hit; och minst höra Grandvilles egna landsmän till dem, på hvilka någon det sunnda förståndets vädjan mot skefheten och öfverdriften behöfver gå förlorad.

Alltså: sex skägg affärdade på fem sekunder! Inga barberare mer!

Den maskin, som skall ersätta dem, är redan funnen. Icke nog med den skada och orättvisa, som vederfors dem, då *l'ancien régime*, glatt och välrakad i åminnelse, gick ur tiden, icke nog med att det nyvaknade frihetsbegäret undandragit dem så många skäggiga hakor — och huru skäggiga sedan! — för att råga deras olycka fattades blott denna uppfinning af en ännu mera framskriden tid! Det är, från yrkets sida sedt, så en kan hafva skäl att kasta sig i ångpannan; och hvem vet? Kanske har redan mer än en af de olyckliga tillgripit denna utväg, att dömma åtminstone af de båda vredgade andar, som på teckningen ses uppstiga ur ångrören och omsväfva patienternas hjessor.

Efter vi kommo att nämna patienterna: undras må dock, huru vida dessa mer, än barberarna, kunna hafva skäl att rosa *sin* marknad! I detta afseende är verkligen fara värdt, att den nya uppfinningen ännu kan lemna åtskilligt öfrigt att önska, och här, om någonstädes, torde öppna sig en rik verksamhetsbana för försäkrings-sällskapen mot olycksfall: en riktig profkarta på olycksfall, från skråmor och skrubbsår till skador och strupafskärningar. Sannerligen, för att låta sig gripas med händer af järn och stål, fasttvingas på . . . raka motsatsen till den beqväma länstol, hvori deri gunstige läsaren är van att sträcka sig medan en dylik förrättning pågår, föras, först under rakborsten vid det gemensamma lödderfatet och sedan under alla svängningarna af den jättelika rakknifven — för att underkasta sig allt detta och med lugn anförtro sig åt så egendomliga »rakbiträden», fordras antingen en hög grad af tillit till vetenskapens förmåga eller ock, såsom fallet torde vara med de sex män, som framställas på teckningen, en stockblind disciplin. Detta — förutom, naturligtvis, en hel hop der bredvid — är hvad som ungefär låter tänka sig inför det skådespel, konstnären här bjudit oss. Som man vet, stå vi dermed emel-

lertid ej ännu på verklighetens mark; och, skämt å sido, lär steget dit nog vara temligen långt. *Om* det ges något område, som borde vara fridlyst för ångan och vid hvars åsyn de, som af den sistnämnda befara det värsta för handaslöjdens rätt, följaktligen borde kunna andas lättare, — *om* det ges något *fält*, som antagligen aldrig skall afmejas af någon slåttermaskin, så är det väl *det*, hvilket bär sådana skördar som den manliga kinden och hakan, ett fält med allt för många vinklar och »svackor», för många i hög grad ömtåliga omgifningar i form af näsa, läppar, öron och hals med dess pulsådorr, för att skäligen böra öfverfaras af redskap, mindre känsligt, än den med en lätt och öfivad hand införlifvade rakknifven. —

Om, sade vi försigtigtvis; ty när allt kommer omkring, hvad låter sig ändå i sjelfva verket med visshet bestämma om målet för den menckliga uppfinningsförmågan? På mekanikens oändliga haf finnas säkerligen ännu många oupptäckta öar, och dess böljor svalla helt visst öfver otaliga, af menniskosnillet icke genomlodade djup, fulla af häpnadsväckande öfverraskningar.

Grandville har, i detta sitt skämt, uttalat *sin* uppfattning af frågan, en uppfattning, som väl i hufvudsak torde delats af den tidens allmänhet. Emellertid hafva nära femtio år förflutit sedan dess, och om *vi* ännu med ett leende kunna åse denna bild — månne det leendet i grunden är *så* helt och hållet detsamma, som det, med hvilket den åskådades af Grandvilles samtid?

— 0 —

Sex skägg på fem sekunder.

(Teckning af J. J. Grandville.)

Viktiga ord och personer

Grandville, Jean-Jacques.

[1803–1847] Pseudonym för den franske konstnären Jean Ignace Isidore Gérard. Grandville var berömd över hela världen för sina karikatyror. Han skapade bland annat mycket galna teckningar där människor fått djurhuvuden.

de la Fontaine, Jean.

[1621–1695] Fransk författare. Skrev böcker i en rad olika genrer, bland annat poesi och drama, men är framför allt känd för sina fabler. De mest kända av hans verk är ”Biet och dufvan” (1794) och ”Berget och poeten” (1797).

L'ancien regime.

Franskt uttryck som betyder ”den gamla regimen”.

*Nu kan du prenumerera på våra nya titlar via **patreon**.*

- Du får en ny e-deckare i veckan.*
- Du får tillgång till ett bibliotek med 50-100 titlar.*
- Du får tillgång till massor av fakta och biografier.*

Mer info:

www.patreon.com/klassiskadeckare